No. 3129 Zaterdag 3 Februari 1940. 57ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit blad verschijnt elke Woensdag en Zaterdag
Abonnementsprijs voor het gebiedsdeel
fl. 2.— per kwartaal bij vooruitbetaling.

Redactie: St. Elisabeth's Gasthuis Tel. 1292
Administratie: St. Thomas-college Tel. 1550
Uitgever: W. J. A. Donders.
Drukkerij van het Vicariaat.

Voor het Buitenland fl. 10.— per jaar
Afzonderlijke nummers fl. 0,10

Meer dan Materiële Belangstelling

Onder deze titel plaatste het weekblad Curaçao in zijn nummer van 20 Januari een artikel, dat een alleszins prijzenswaardige opwekking wil zijn tot een meer geestelijke belangstelling voor het gebiedsdeel Curaçao en zijn bevolking in kringen, die door den schrijver bij herhaling als „de onze" wordt aangeduid, en die het zwaartepunt van hun interesse tot nog toe te veel op het persoonlijk rendement concentreerden. Wij twijfelen er niet aan, dat 't blad Curaçao de geestesgesteldheid van de kringen, waarin 't gelezen wordt, terdege kent en willen dan ook geenszin het nut van dit artikel voor die kringen bestrijden, maar wij nemen met beslistheid stelling tegen het generaliserend karakter van dit artikel: een generalisering, die sterk de indruk wekt, dat de schrijver het gebrek aan belangstelling voor de geestelijke noden van dit gebiedsdeel, die hij terecht in zijn kringen constateert, zonder meer overal aanwezig acht, en dat de eerst nu ontluikende geestelijke interesse niets anders zou zijn dan een soort sublimering van een zuiver stoffelijke, die met de vestiging van de oliebedrijven voor het eerst naar onze eilanden is uitgegaan. Dit duidt op een kortzichtigheid, op een onbekendheid met het verleden, die misschien wel te verklaren valt uit de nog prille jeugd van het blad Curaçao, en de op Curaçao welbekende schrijver van de artikelen in dat blad, maar die toch grotelijks in strijd is met de wetenschappelijke eisen, die men stellen mag aan hen, die met opgeheven hoofd in het krijt treden, om de staatkundige economische en culturele belangen van het gebiedsdeel Curaçao te behartigen.

„Niet weten, wat vóór uw tijd gebeurde, is altijd kind zijn", heeft Cicero gezegd, en omdat wij er prijs op [illegible] stellen de strijders voor de geestlijke belangen van ons volk zo mannelijk en weerbaar mogelijk te zien, zullen wij hen enige inlichtingen verschaffen over datgene, wat er door Hollanders, alhoewel uit andere dan hun kringen, aan daadwerkelijke geestelijke belangstelling aan den dag is gelegd in een tijd, toen er van olie en van welvaart nog geen sprake was.

Wij behoeven hiertoe niet verder terug te gaan dan tot het jaar 1824, toen er in de persoon van de Nederlandse priester, Martinus Niewindt, een man naar Curaçao kwam, die, wel allerminst door stoffelijke interessen gedreven, met zijn geestelijke bediening een gevestigde werkkring in Amsterdam achterliet, om zijn vele talenten en krachten dienstbaar te maken aan de geestelijke verheffing en vrijmaking van dat volk, dat tengevolge van een al te uitsluitende materieele belangstelling van sommige kringen voor een aanzienlijk gedeelte nog zuchtte onder het slavenjuk. Wij behoeven het verder terug te gaan in de geschiedenis, want het is met die komst en dank zij de zuiver geestelijke belangstelling van dien priester, dat langzaam maar onweerstaanbar de tocht omhoog is begonnen, naar een hernieuwd godsdienstig leven, naar een hoger cultureel peil, naar een menswaardiger samenleving, kortom naar de voorziening in die noden, wier leniging de bevolking van dit gebiedsdeel, ook volgens de schrijver van genoemd artikel, terecht van het moederland mocht verwachten. En op die moeizame tocht naar omhoog heeft deze onbaatzuchtige mens niet alleen een diepgezonken bevolking moeten meeslepen, maar ook het gouvernement en aanverwante kringen, die er inderdaad blijk van gaven een meer dan materiële belangstelling een niet zo urgente aangelegenheid te achten.

Misschien is de geestelijke belangstelling van dezen pionier, waar hij die allereerst richtte op de leniging der godsdienstige en zedelijke noden van het volk, niet geheel paralel aan de geestelijke doeleinden, die de Rotaryclub en het genootschap der wetenschappen zich bij voorkeur voor ogen stelt, maar toch blijft dit het hechtste fundament voor de opbouw van een gezonde en levensvatbare beschaving; zoals ook door den minister van koloniën, in antwoord op een desbetreffend betoog van Mgr. Niewindt in 1848 werd erkend, „dat de ontwikkeling van de godsdienstige en zedelijke beschaving der slaven het meest doeltreffend is." Toen de meesters hun slaven dan ook verhinderden, des Zondags het hun door de Missie verstrekte onderwijs te volgen, bepaalde de regering in 1857:

„De meesters zijn gehouden hunne slaven zoveel mogelijk in de gelegenheid te stellen van godsdienstig onderwijs te ontvangen".

En juist ter behartiging van die zelfde godsdienstige en zedelijke belangen heeft Mgr. Niewindt geheel zijn leven gestreden, om in het nijpend gebrek aan kerken te voorzien: een strijd, die allereerst ten doel had de nodige financiën te verwerven. Want omdat deze door het gouvernement geweigerd werden, moesten ze uit particuliere bijdragen worden bijeen gebracht, en dit voor een niet gering deel door Hollanders, die toen reeds geestelijke belangstelling voor Curaçao aan de dag legden, tenminste, waar deze collectes door de regering niet werden verboden, gelijk dit in 1823 op instigatie van Minister Piet van Ghert geschiedde. Anderzijds was die strijd tegen het gouvernement zelf gericht, omdat dit, waar enigszins mogelijk, de stichting van nieuwe kerken tegenwerkte en verhinderde.

De geschiedenis van het eerste bedehuis te Barber is in dit opzicht te tekenend, dan dat wij ze niet even zouden memoreren. De 11de Dec. 1828 kwam er een beschikking van den gouverneur-generaal W. G. Cantzlaar, inhoudende het bevel dit bedehuis te sluiten. Een suppliek door Pastoor Niewindt aan den Koning gericht, had het gewenste gevolg. In 1830 deelt de minister hem mede, dat Z.M. volgens rescript d.d. 24 Maart 1830 gunstig beschikt had betreffende zijn verzoek tot oprichting van een kapel te Barber Maar het zou nog tot 24 Febr. 1832 duren, voordat deze vergunning door het bestuur van Suriname en Curaçao aan den Pastoor werd medegedeeld. [illegible] strijd, die met zulk een gunstige uitslag bekroond werd, dat Mgr. in 1854, 14 kerken en 2 kapellen kon opsommen in zijn statistiek, voerde hij een andere voor de emancipatie van de slaven. Hij is het geweest, die door het onderwijs, door de godsdienstige en zedelijke opvoeding van het volk deze emancipatie heeft voorbereid en mogelijk gemaakt, zodat het voor een niet gering deel aan zijn verstandig beleid te danken is, dat die vrijmaking in onze kolonie zo kalm verlopen is, terwijl ze op verschillende naburige eilanden met oproer en boedvergieten gepaard ging. Tenslotte werd de emancipatie, ondanks het verzet der meesters en ondanks de tegenwerking van gouverneur Rammelman Elzevier — die dan ook werd teruggeroepen en in 1854 vertrok — volgens de door hem aangegeven richtlijnen voltrokken. De 1ste Juli 1863 had onder de Pontificale Hoogmis te Otrabanda de afkondiging der emancipatie plaats: de gouverneur en alle notabelen van het eiland waren hierbij tegenwoordig. Maar toen 25 jaar later, in 1888, dit feit op Curaçao feestelijk werd herdacht, hadden zekere kringen, die nog nooit een vinger naar den slaaf hadden uitgestoken, dan alleen om ze harder te laten werken, het hoge woord, en staken met een glimlach van voldaanheid hun reclamebordje op met de leus: Vrijheid, gelijkheid en broederschap. In een gedenkschrift, bij die gelegenheid uitgegeven, werd de naam van Mgr. Niewindt zelfs niet genoemd. Inderdaad: l'histoire se repète.

Doch met dit alles was de geestelijke belangstelling van dezen man nog niet uitgeput: hij is ook de grondlegger geweest van het meest verbreidde onderwijs in dit gebiedsdeel. Hoe hij die grondslagen gelegd heeft? Och, het wordt haast vervelend: het is altijd dezelfde lijdensgeschiedenis. De regering apprecieerde zijn ijver, om het culturele pijl van de bevolking te verheffen, wat echter niet wil zeggen, dat ze die waardering altijd in geldelijke steun heeft uitgedrukt: in 1857 betaalde de regering hem voor de 1546 slavenkinderen, waarvan er 1413 kosteloos onderricht kregen, niets. Eerst was den slaaf stelselmatig het schoolonderwijs onthouden, en nu men eindelijk had ingezien, dat het op die wijze niet langer ging, nu men hen zelfs tot schoolgaan verplichtte, nu liet men de katholieken, die verreweg de armsten waren, de lasten van het onderwijs dragen.

En Mgr. zou daartoe niet in staat geweest zijn, als hij ook in deze aangelegenheid niet op een daadwerkelijke geestelijke belangstelling in Holland had kunnen rekenen, als de offervaardigheid van religieus onderwijspersoneel hier geen uitkomst had gebracht, en als hij met zijn ijzeren doorzettingsvermogen geen leningen had aangedurfd tegen de vaak exorbitante rente van 12 pct. Dat deze nalatenschap van Mgr. de nog onvoldongen strijd om een redelijke subsidiëring en het onderwijs, voor zover reeds georganiseerd, ook in latere jaren, die geestelijke belangstelling heeft ondervonden, waar ze recht op had, moge blijken uit het feit, dat de officiële gegevens van 1938 een 50 scholen vermelden, waarop aan 13.869 kinderen onderricht wordt verstrekt.

Is dan, zoals „Curaçao" beweert, de olie dan heus aan de geestelijke belangstelling voor deze eilanden voorafgegaan? Scherpenheuvel met zijn wees- en voogdijinrichting voor jongens, Santa Rosa met een soortgelijke stichting voor meisjes, de hospitalen op Curaçao, Aruba, Bonaire en St. Martin, het Leprozenhuis te Zaquito en het krankzinnigengesticht van Monte Cristo, ze zijn een stenen protest tegen deze opvatting.

De nieuwe welvaarts-bronnen, waarnaar op het ogenblik, nu de olie nog vloeit, reeds zo zorgzaam uitgekeken wordt, ze zijn zeker niet met minder toewijding en voortvarendheid gezocht, toen Curaçao nog geen verzilverde tanks op zijn heuvels droeg. Noemen wij slechts de Cöoperatieve Schoeiselfabriek, opgericht in 1905, een touwslagerij, die de Curaçaose Sisalvezel zou verwerken en een Coöperatieve Winkelvereniging, die op het ogenblik één hoofdgebouw en vier succursaals telt in deze stad: alles begonnen op initiatief van Pater v.d. Pavert.

Bovendien heeft de Missie de hoedenvlecht-industrie sterk gestimuleerd, terwijl ook thans nog op 9 van de bovenvermelde onderwijsinrichtingen een cursus voor hoedenvlechten is inge- [illegible] dat deze pogingen niet allen met het gewenste succes bekroond zijn, maar dat dergelijke initiatieven, die eigenlijk het groot formaat van overheidsbemoeiingen behoeven, om volledig kans van slagen te hebben, aan het moedig pogen van enkelingen werden overgelaten, spreekt op zich zelf al duidelijk genoeg.

En wat de behartiging van de culturele belangen betreft, behalve met de bekende, veel gesmade en veel gelezen periodieken, heeft de missie gedurende de jaren, dat ze aan de Dominicanen is toevertrouwd, met meer dan honderd publicaties in boek, of brochurevorm, in de landstaal of in het Hollands, reeds meer dan een halve eeuw datgene nagestreefd, wat ook het onlangs opgerichte blad „Curaçao" beweert te beogen. Bovendien vangt zij haar schoolvrije jeugd op in tal van paedagogische of wetenschappelijke en sociale verenigingen, om hun wetenschappelijke interessen, hun sociaal bewustzijn en hun godsdienstig-zedelijk leven op peil te houden en te stimuleren.

Dit beknopt relaas moge het bewijs zijn, dat sommige kringen met hun daadwerkelijke geestelijke belangstelling, de zelfs maar materiële belangstelling van andere kringen ver vooruit waren. En heel dit omvangrijke bouwwerk van religieuze, sociale en culturele verheffing, steen voor steen opgetrokken in de loop van een eeuw en met het cement van strijd, van offers en toewijding gevoegd, het werd met of zonder de medewerking van ijverige en hulpvaardige leken gebouwd en in stand gehouden door religieuze mannen en vrouwen, waarvan velen met hun geboortenaam hun huis, hun naastbestaanden en bezittingen in Holland achterlieten, vaak om er nooit meer terug te keren. Onbekend naar hun wereldse identiteit komen ze hier ook niet voor materieel gewin, evenals ze daar niet voor kwamen in de tijd, toen Curaçao nog maar een kale rots was in de Caraïbische zee, die door een heel andere zon dan die van de welvaart verschroeid werd, evenals ze daar ook niet voor komen zullen, als de olie eens naar een andere plaats ter wereld is afgevloeid en wel een groot deel van de culturele ijveraars van thans hun koffers hebben gepakt.

De behartiging van de geestelijke [illegible] zaak, maar wanneer mensen, die van gisteren zijn, vergeten, wat er vóór hen gepresteerd werd, dan moeten ze goed begrijpen, dat ze die belangen niet behartigen, maar met voeten treden. Staatkundige, economische en culturele belangen: ze zijn waard, dat er voor gevochten wordt, maar één belang is er, dat dit nog meer verdient, omdat het de diepste grond is van alle andere belangen, en dat belang is: de waarheid.

M.M.

De Pauselijke Vredesbeginselen

We hebben indertijd reeds aan onze lezers medegedeeld, in de beknopte vorm althans, waarin de radio ze over de wereld verspreidde, de beginselen welke de huidige Paus Pius XII in zijn Kerstrede heeft vastgelegd, de grondregels voor een rechtvaardige vrede.

Uit de laatste mail vernemen we thans iets meer over deze rede, die aan het vredesverlangen een duidelijker verschiet en aan het vredeswerk een klare weg heeft afgetekend.

Noteren wij hier nog bij dat Z.H. de Paus deze grondregels uitspraak, nadat Hij met zijn hoog gezag de jongste en verschrikkelijke gewelddaad, de Sovjet-aanval op Finland, veroordeeld had als een misdaad „die om de wraak des Hemels roept."

Vijf beginselen heeft de Paus geformuleerd, welke de grondslag moeten en kunnen vormen van een billijke en rechtvaardige vrede tussen de volken.

Ten eerste: Eerbiediging van het levensrecht en de onafhankelijkheid van alle naties, grote zowel als kleine, sterke zowel als zwakke. De levenswil van de ene natie mag nooit neerkomen op het doodvonnis van de andere. Wanneer de rechtsgelijkheid vernietigd is of in gevaar verkeert moet niet het zwaard over de wijze van het herstel beslissen, maar gerechtigheid en eerlijkheid.

Ten tweede: De naties moeten bevrijd worden van de slavernij welke het gevolg is van de bewapeningswedloop; in onderlinge overeenstemming moet organisch of progressief ontwapend worden, zowel zakelijk als geestelijk. Loyale uitvoering moet worden gewaarborgd.

Ten derde: Juridische lichamen moeten in het leven worden geroepen teneinde loyale getrouwe naleving der overeenkomsten te garanderen, eenzijdige interpretatie te voorkomen en nodig gebleken herzieningen te treffen.

Ten vierde: Langs vreedzame weg, zo nodig door herziening van verdragen, moet tegemoet gekomen worden aan de werkelijke behoeften en de rechtmatige eisen der naties en volkeren, alsmede van de nationale minderheden.

Ten vijfde: Zij die het lot der volkeren besturen, moeten zijn „dorstend en hongerend naar de rechtvaardigheid" en bezield door een waarachtige liefde.

Deze vijf beginselen vormen in grote lijnen een volledig ontwerp van een vreedzame orde tussen de volken.

Het eerste is een zuiver rechtsbeginsel: het levensrecht der naties. Het vormt het statische element in de internationale orde en stelt perken aan de „dynamiek" en de expansiedrang der staten. Het stelt de internationale rechtsorde boven het egoïsme van de landen, die er aan deel hebben.

Het tweede punt daarentegen is geheel practisch; het berust op de feitelijke onmogelijkheid van een gezond economisch bestaan der naties, wanneer de bewapeningswedloop voortdurend de bestaansmiddelen draineert. Deze bewapeningswedloop schept dus een noodtoestand, waaruit de oorlog tenslotte de enige uitweg blijft.

Het derde punt betreft de schepping van rechtsinstituten, die waken over de naleving der verdragen en in hun noodzakelijk-geworden wijzigingen kunnen voorzien. Hier wordt van juridische instellingen gesproken, en niet van politieke, zodat men in eerste instantie misschien meer aan een Hof van Internationale Justitie dan aan een Volkenbond moet denken. Toch ligt ook een nieuwe vereniging der volken in een of andere internationale organisatie blijkbaar in de lijn van deze vijf beginselen. Dat blijkt nog duidelijker [illegible] het statische element van het eerste de behoefte aan een ontwikkeling en wijziging der verhoudingen onder het oog gezien wordt. Hier wordt aan de gezamenlijke naties een plicht opgelegd, rekening te houden met elkanders reële behoeften en niet in verstard egoïsme tegenover elkander te blijven staan. Een ware gemeenschap der volken, een internationale solidariteit, vindt hierin uiting; zij zal noodzakelijk in een of andere vorm moeten worden georganiseerd.

In het vijfde punt tenslotte worden de noodzakelijke morele en geestelijke voorwaarden genoemd, die de juridische en staatkundige orde moeten schragen, n.l. de geest van rechtvaardigheid en van liefde, van de maatschappelijke vriendschap, die reeds door Aristoteles als het cement der burgerlijke samenleving, werd aangewezen.

Een klaarder en eenvoudiger en toch inhoudrijker codex voor het herstel der internationale orde is nimmer geformuleerd. Hij ligt binnen het begrip van iederen burger en bevat toch de beginselen voor de oplossing van de meest ingewikkelde problemen. Dat daarom die oplossing zelf gemakkelijk zou zijn: de Paus heeft het tegendeel verklaard. De internationale verhoudingen zijn producten van de historie, dat is van vroegere handelingen; elke poging, om die verhoudingen recht te zetten, ziet zich steeds geplaatst voor verwijzingen naar oud onrecht, waarmee nieuw onrecht zich tracht te rechtvaardigen. Een reuzentaak wacht Europa nog, als het inderdaad zou besluiten, zijn leven te regelen volgens deze z'n richtlijnen! Maar de weg is helder verlicht.

Toch zou deze Kerstrede des Pausen wellicht kort geleden nog geklonken hebben als de stem eens roependen in de woestijn. Dat zij integendeel door velen verstaan is als een belofte, waarvan de vervulling misschien niet al te ver verwijderd is, vindt zijn oorzaak in het samentreffen van enige verblijdende tekenen, die op de groei van een concrete vredesgedachten wijzen.

Terstond nadat de Paus de vijf beginselen van een duurzame vrede had geformuleerd, kon hij mededeling doen van de benoeming van Roosevelt's persoonlijken ambassadeur bij de H. Stoel, een gebeurtenis, die overal ter wereld begrepen is als een bewijs van de actieve belangstelling der Verenigde Staten in het vredeswerk van den Paus en een hoopvol teken voor een eventuele samenwerking in de vredesactie.

Is het niet al te meewarig, in dit verband nog eens te herinneren aan onze Nederlandse gezantschapskwestie?

Tegelijk met dit ongetwijfeld belangrijk besluit van den Amerikaansen president hebben de goede relaties tussen het Vaticaan en Italië uitdrukking gevonden in wederzijdse bezoeken der souvereinen. Dat bezoek is niet alleen [illegible] genis, dat de conciliatie bezegelt, welke een periode van diepe verdeeldheid afsloot, maar het mag ook begrepen worden als een blijk van grote overeenstemming in de inzichten, welke voor de alles-beheersende vraagstukken van het wereldwelzijn beslissend zijn. Ook Italië zal, zo mag men hopen, voor de pauselijke vredesgedachten geen muren, maar bruggen bouwen.

ALGEMEEN POLITIEK OVERZICHT.

Militair valt er weer weinig nieuws mede te delen. Aan het Westfront geen nieuws, in de duikboten- en luchtoorlog weinig nieuws, en in Finland is men nog steeds bezig het millioenen leger der Russen te decimeren.

Politiek heeft Hitler een rede gehouden en ook Chamberlain, maar ook daar niet veel nieuws. Als we hier de rede van Hitler zouden weergeven, die hij gesproken heeft met de jaarwisseling, en die we juist met de laatste mail ontvingen, onze lezers zouden geen verschil merken met wat Hitler dezer dagen heeft verteld. Het zijn oude thema's.

De Joods-kapitalistische wereldvijand, welke tegenover Duitsland staat, kent slechts één doel en dat is Duitsland vernietigen, met welke mooie phrases men dit ook poogt te verhullen. Eerst verklaarde men Polen te willen helpen. Toen Polen vernietigd was, was het doel het uit de weg ruimen van mijn persoon, d.w.z. van het nationaal-sociaal-socialisme doch na de ervaringen van 1918 ziet het Duitse volk zeer wel wat het eigenlijke doel is, nl. het Duitse volk uit te roeien, het Rijk te verscheuren. Om dit doel te bereiken, schrikt men voor geen middel terug.

Het Duitse volk heeft deze oorlog niet gewild. Tot het laatste ogenblik heb ik, aldus Hitler, getracht, geholpen door den Duce, een langdurige vrede in Europa te garanderen. Zij die belang hebben bij de oorlog hebben deze gewild en zij zullen hem krijgen. De eerste phase heeft getoond, dat men zelfs de Westwal niet heeft durven aanvallen en dat overal waar Duitse soldaten zich met de tegenstander konden meten, de roem van den Duitsen soldaat en de Duitse wapens opnieuw is gebleken.

Wat ook moge komen, het zal een overwinning voor Duitsland zijn. Het doel van de oorlog voor Duitsland is: Duitsland en geheel Europa moeten bevrijd worden van de voortdurende overweldiging en bedreiging, welke voortkomen uit het vroegere en huidige Engeland. De oorlogsstokers en hun die de oorlog verklaren, moeten thans definitief de wapens uit de hand worden geslagen. Duitsland strijdt voor de opbouw van een nieuw Europa, want het is in tegenstelling met den heer Chamberlain overtuigd, dat het nieuwe Europa niet kan worden opgebouwd door de oud geworden krachten van een in verval geraakte wereld en niet door zogenaamde staatslieden, die in hun eigen land niet in staat zijn de meest eenvoudige vraagstukken op te lossen. Voor de opbouw van het nieuwe Europa komen slechts in aanmerking die volken en krachten, welke door hun houding en door hetgeen zij tot stand hebben gebracht, kunnen worden beschouwd als jong en productief. Deze jonge naties en systemen hoort de toekomst; de Joods-kapitalistische wereld zal de twintigste eeuw niet overleven.

Wat Hitler in deze tweede phase doen zal? Zelfs Hitler zal dit nog niet weten. En hoe komen we tot deze conclusie?

Uit het Engelse witboek, waaruit we intertijd belangrijke gedeeltes voor onze lezers hebben overgenomen, is gebleken, dat de Engelse ambassadeur in Berlijn, Sir Neville Henderson, in zijn rapporten aan de Engelse Regering reeds maanden voor het uitbreken van de wereldoorlog een interessante beschrijving gaf van de stemmingen en psychologische reacties van den Duitsen rijkskanselier Hitler, waardoor wel zeer sterk de indruk werd gewekt, dat deze Opperste leider van het Duitse volk, wien krachtens het systeem van de Nat. Soc. dictatuur, onbeperkte gehoorzaamheid moet betoond worden, niet alleen een man is van invallende gedachten, maar ook van totaal onberekende reacties.

Eenzelfde beeld heeft ook de vroegere Franse ambassadeur François Poncet in zijn rapporten aan de Franse Regering van Hitler gegeven. Poncet genoot op bijzondere wijze het vertrouwen van Hitler, met wien hij herhaaldelijk een vertrouwelijke onderhoud had.

In het thans verschenen geelboek der Franse Regering worden enkele van deze rapporten afgedrukt en wij citeren er het volgende uit:

„Een rapport van 18 Nov. 1938 van een onderhoud tussen Poncet en Hitler op de Obersalzberg. De Franse ambassadeur zegt dat het verblijf van Hitler, in nat. soc. kringen het „Arendsnest" genoemd, niet alleen omdat het op een veilige hoogte ligt en onbereikbaar is, maar ook omdat alle toegangswegen, uitgangen, kelders en heel de omgeving, militair bewaakt wordt door een absoluut betrouwbaar keurcorps van militairen die overal in verscholen kazematten met mitrailleurnesten den Führer bewaken. Zoals nooit een staatshoofd bewaakt werd.

Van het onderhoud zelf dat onder vier ogen plaats had, vertelt de Franse ambassadeur het volgende:

„Kanselier Hitler leek oprecht de voortdurend tegenstellingen te betreuren, die zich, ook na het accoord van München, voordoen en volgens zijn mening vooral tot uitdrukking komen in de houding van Engeland. Het vooruitzicht van een nabije crisis, misschien zelfs wel van een Europese oorlog, verontrustte hem zichtbaar. Misschien is hij innerlijk sceptisch gestemd aangaande de kansen op vermijding van zulk een drama? Hij schijnt in ieder geval verlangend, die kansen te beproeven om zo niet zijn geweten, dan toch dat van zijn volk gerust te stellen.

Zeker, ik maak mij geen illusies over het karakter van Adolf Hitler. Ik weet, dat hij veranderlijk, geveinsd, tegenstrijdig en onzeker van karakter is. Dezelfde man met het goedmoedig uiterlijk, die gevoelig is voor de schoonheden der natuur en mij, aan de theetafel gezeten, zeer redelijke ideeën over de Europese politiek uiteenzette, is in staat tot de grootste waanzin, de wildste geestvervoeringen en de dolzinnigste ambities. Er zijn dagen, dat hij voor een landkaart de naties, de wereldelen de geografie en de historie als een waanzinnig geworden Demiurgos omverhaalt. Op andere ogenblikken droomt hij er van, den held van een eeuwige vrede te zijn".

Men kan er zeker van zijn, dat Hitler er op bedacht blijft, het Frans-Engelse blok te splijten en de vrede in het Westen te stabiliseren, ten einde de handen in het Oosten vrij te krijgen. Welke projecten heeft hij in het hoofd? Is het Polen, Rusland of zijn het misschien de Oostzeestaten, die het voorbestemde slachtoffer zullen zijn? Weet hij het zelf al? Wat daarvan ook zij, ik geloof niet, dat wij zijn voorstellen in de wind moeten slaan. Het voornaamste is, dat men weet waaraan men zich te houden en met wien men te doen heeft. Dr. Goebbels zeide mij onlangs, dat men geen prijs in de loterij kan winnen zonder te beginnen met een lot te nemen. Onze plicht is, geen enkele weg te verwaarlozen, die naar de vrede kan leiden. Het is mogelijk, dat wanneer Hitler uit berekening of veinzerij die weg ver genoeg opgaat, hij niet meer op zijn schreden terug kan keren".

Dit was een stuk, dat dienen moest de Franse Regering te bewegen, het plan van Hitler, een Frans-Duitse vriendschapsverklaring niet van de hand te wijzen, al voegt Poncet er onmiddellijk aan toe, dat men de betekenis er van niet moet overschatten. Want een vaste lijn in Hitler's buitenlandse politiek is er niet.

Dat schrijft de ambassadeur niet nu na de oorlog, neen dit zijn officiële rapporten van ongeveer een jaar vóór de oorlog.

Ze zijn wel typerend voor de mentaliteit van den man, die over oorlog en vrede in Europa besliste. En het lot van millioenen in handen had.

Is het niet verschrikkelijk?

UIT DE INTERNATIONALE PERS.

VOLKSCOMMISSARIS MOLOTOF.

De carrière van een middelmatig, doch ambitieus man.

Vandaag is commissaris Molotof, naast Stalin, op het bonte politieke toneel van Europa ongetwijfeld „de man van het ogenblik". Sedert hij een half jaar geleden Litwinof als minister van Buitenlandse Zaken verving, heeft de Sovjet-republiek haar merkwaardigste draai genomen. Hierdoor is Molotof plotseling helemaal op de voorgrond, vlak achter het voetlicht getreden als de „grote staatsman", die bij de heroriëntering van de Russisch-bolsjewistische politiek zijn heldenrol gaat spelen. Maar wie deze raadselachtige figuur in eigenlijk is, waar hij vandaan komt en hoe hij op zijn machtspositie terecht gekomen is, weten buiten Rusland maar weinigen.

Molotof draagt, evenals Litwinof of Stalin en zovele bolsjewistische kopstukken, een schuilnaam; feitelijk heet hij Wjatsjelaf Michailowitsj Skrjabin, uit een der Kaukasische republieken afkomstig, net als Stalin. Zijn vader was boekhouder in een staatsbedrijf, nu vijftig jaar geleden.

In het buitenland is deze Sovjetcommissaris van Buitenlandse Zaken nooit geweest. Hij heeft ook niet de minste scholing gehad in de diplomatie en kent géén andere taal dan het Russisch. Met buitenlandse schrijvers heeft hij alléén maar kennis kunnen maken, voor zover hun werken door de „letterkundige" afdeling van het Komintern vertaald mochten worden. Hoewel hij in alles een middelmatigheid is, zonder de schitterende kwaliteiten, waardoor andere revolutionnaire sterren konden schitteren en hun machtspositie veroveren, is Molotof toch ook weer geen man, die door bloedig beulswerk, door vleierij of gekonkel, zich heeft opgewerkt. Een begaafd spreker is hij zeker niet, noch schrijver, volksmenner of propagandist-van-de-daad. Moeilijk kan men hem onder de intelligentia der Sovjets rekenen, hoewel hij niettemin daar veel aanhang heeft, doch zijn invloed zal nooit naar buiten blijken. Toch is deze stille figuur in het machtige land van Stalin de tweede in belangrijkheid, wiens invloed thans onberekenbaar moet zijn. Hij viel zo weinig op, ook in zijn uiterlijke verschijning, in zijn eenvoudige Russische kleren en met zijn rustig, haast bescheiden en ook weinig Slavisch voorkomen, dat hij best voor een boekhouder of onderwijzer zou kunnen doorgaan.

Hoe is het mogelijk geweest dat deze man uit de grauwe onbekende massa naar voren is kunnen treden en plotseling iemand geworden is, die in staat bleek te zijn tot zulk een duizelingwekkend hoge positie op te klimmen, dat gezanten van de machtigste rijken der aarde, uit Washington, Londen, Parijs en Berlijn, hem nu buigend hun opwachting komen maken?

Dat heeft niet alleen zijn stille persoonlijkheid kunnen teweeg brengen, maar allereerst de omstandigheden, n.l. het succes der bolsjewistische revolutie.

Molotof werd in 1890 geboren, studeerde in een gymnasium van het Zuiden en zou ingenieur worden, zodat hij op 17-jarige leeftijd naar het Noorden trok, om te St. Petersbrug de Polytechnische school te bezoeken. In de intellectuele millieux aldaar, waar in die moeilijke tijd der regering van Tsaar Alexander het nihilisme ijverig werd gepropageerd, maakte de jonge Molotof, evenals zovele andere jongeren, kennis met al de ondergronde stromingen, die in de toenmalige Russische hoofdstad een bedding vonden. Nog géén 18 jaar, of Molotof was reeds vurig aanhanger van de heersende omwentelingstheorie en was als lid van een club samenzweerders bereid, zelfs een aanslag te plegen, indien het lot hem daartoe had aangewezen. Zijn schuilnaam dateert ook uit die dagen — en zijn levensweg was géén andere dan die van zovele jonge Russen van toen, die er vast op rekenden, nog eens de omwenteling te brengen en een nieuw Rusland te zullen stichten. Molotof had dan ook op zijn 25ste jaar, toen de wereldoorlog pas was uitgebroken, reeds drie verbanningen naar Siberië achter de rug; uit de derde wist hij echter te ontvluchten.

Onmiddellijk na het uitbreken van de wereldoorlog was overal de revolutionnaire beweging heimelijk gaan smeulen, vooral onder de matrozen van de Russische vloot en onder de soldaten in de legers op Russisch-Duitse en Oostenrijkse grens. Molotof legde [illegible] die niets vreesde en bereid was tot elke onderneming, mede de grondslagen der Russische revolutie. Als rusteloos propagandist voor Lenins in Rusland binnengesmokkelde vliegende blaadjes, de bekende theoretische geschriften uit die dagen, maar vooral als verspreider van de nummers van de felle „Iskra" (de Vonk), Lenins communistisch strijdblad, dat te München uitkwam onder het motto: „Van Vonk tot Vlam", heeft de jonge Molotof de revolutie sterk bevorderd.

Zodra Lenin en Trotski in het najaar van 1917 de (mensjewistische) regering van den sociaal-democraat Kerenski hadden overgenomen en een einde hadden gemaakt aan die kortstondige „halve revolutie", krijgt Molotof een functie in de onderste rijen der nieuwe partijleiders. Voor veel meer, dan een goed partijman, slechts geschikt voor „het grove werk" en voor ondergeschikte baantjes, zien de nieuwe machthebbers hem niet aan. Maar Molotof, pas 27 jaar oud, kan wachten en de tijd voor hem laten werken. Eenmaal misschien......

Voor de opbouw van de nieuwe staat vraagt de revolutie niet alleen knappe theoretici, om de grote lijnen te trekken en toekomstplannen uit te werken, maar ook en vooral practische, harde werkers, die kunnen organiseren en uitvoeren, wat anderen voorschrijven. Zó'n man is Molotof geweest. Ontzaglijke harde werker vindt hij „als het moet" voor alles tijd; hij kan trouwens alles, als het er op aan komt en niets is hem te veel. Persoonlijke behoeften kent hij niet; hij leeft als een asceet, drinkt niet, rookt niet, leeft bijna vegetarisch, gaat zelden uit en kent géén andere amusement dan zijn boeken, zijn paperassen en zijn werk.

Hem ontgaat niets. Alle draden van het onder handen zijnde werk houdt hij zelf in handen. Nauwgezet in de uitvoering van ontvangen bevelen, eist hij onvoorwaardelijke gehoorzaamheid van zijn ondergeschikten aan zijn leiding. Men noemt hem „den zwijgenden commissaris", om zijn woordkarigheid. Koel, hard als graniet, trouw aan de beginselen der revolutie, loyaal als géén ander aan Stalin, is hij sedert 1916 diens vriend en later zijn beschermeling geworden. Trotski verachtte misschien juist daarom Molotof; hij noemde hem „niet meer dan een trouwe waakhond". In zijn ogen was Molotof precies goed genoeg om „het vuile werk" op te knappen.

Maar Trotski werd niet lang na de dood van Lenin verbannen en Molotof heeft alle andere grote revolutionnairen uit de eerste jaren overleefd. Hij klimt geleidelijk hogerop in de partij, wordt (onder Stalin) lid van het Politiebureau, wordt zodoende in de regering opgenomen en lid van de grote Uitvoerende Raad. In 1930, als Rykof valt onder de kogels van het executiepeleton, wordt Molotof voorzitter van de sovjet der commissarissen. En toen tenslotte deze zomer Litwinof het roer uit de handen werd genomen, kon Molotof de koers van Buitenlandse Zaken in de Sovjet-unie meteen radicaal veranderen. Met Stalin heerst hij nu over het grootste rijk ter wereld na China.

Niet door uitzonderlijke talenten, maar wel door onverstoorbare wilskracht, door moed, ijver en vastheid van karakter, blonk Molotof uit. Engeland en Frankrijk wisten nooit wat zij aan Molotof hadden — en Duitsland weet dat heden nog evenmin. Molotof is er trouwens de man niet naar, om zich in de kaart te laten kijken. Hij is Rus op de eerste plaats en nationalist op zijn manier, maar bovendien revolutionnair in merg en been en een uiterst nuchter en koel berekenend opportunist. Niemand beter dan Molotof heeft het verstaan, eindeloze onderhandelingen met diplomaten en missies uit Engeland en Frankrijk te voeren, op hetzelfde ogenblik, dat in hetzelfde gebouw onderhandelingen gaande waren met afgevaardigden uit het Duitse Rijk. Molotof heeft intuïtief het juiste ogenblik aangevoeld, waarop hen, bij de komende strijd om de hegemonie van Europa, de steun van Sovjet-Rusland de meest-biedende zo duur mogelijk kon verkopen — merkwaardigerwijs zonder enig gevaar voor zijn land. De Russische hulp aan Duitsland zal, zowel voor dat land, als voor héél Europa, grote opofferingen en gevaren inhouden. Bovendien is het werkelijk doel van Stalin: de tegenstellingen in Europa slechts te vergroten, door vooral de financiële en economische zorgen — met de oorlogstoestand inderdaad angstvallig toegenomen — nog zoveel mogelijk te helpen vermeerderen. Daardoor zouden zowel de regeringen als de volksklassen in grote nood komen te verkeren en de wereldrevolutie nader komen.

Daarom is werkelijk het standhouden der Finnen van Europees belang.

NEDERLAND.

DS. KERSTEN'S WOORDEN EN DADEN.

Enige weken terug gaven wij een overzicht van de inkomsten van Ds. Kersten en toonden wij aan, dat hij een der grootste cumulanten is uit de Kamer.

Wij hebben toen dit geachte Kamerlid zijn inkomen niet misgunt; wij spraken alleen de hoop uit, dat niet alle [illegible] beeld zouden navolgen. Zouden zij dit wel doen, dan zou de staatskas een al te gevoelige aderlating ondergaan. Hoe Ds. Kersten zelf over cumulatie en hoge inkomens denkt, kunnen wij opmaken uit een rede, welke hij enige jaren geleden hield voor zijn partij.

Wij geven die rede, welke op dit punt slaat, weder en laten verder Ds. Kersten's handelswijze aan de beoordeling onzer welwillende lezers over. De rede is uitgesproken op de jaarvergadering der Staatkundig Gereformeerde Partij in „Tivoli" te Utrecht op 23 Februari 1933.

„Onze lands-financiën zijn in een zeer desolaten toestand. De uitgaven worden door de inkomsten niet meer gedekt. Het tekort werd door den minister zelfs geraamd op 150 millioen. Is nu van ingrijpende bezuiniging sprake? Ontwierp de Regering een plan, waarnaar met vaste hand over geheel de linie werd bezuinigd, zo de nood vereiste? Het is er verre van.

Men zint op verhoging van de inkomsten. Hogere belastingen stelt men voor. Nog zwaarder druk wil men het volk opleggen, in stee van verlichting te brengen. Het volk gaat krom onder de last. Duizenden ambtenaren echter leven in weelde. Hoge traktementen worden uitgekeerd; betrekking aan betrekking, ambt aan ambt gebonden; pensioen op pensioen gestapeld. Die geen vreemdeling is van de hier genoemde toestanden, weet dat het geen zeldzaamheid is, dat een en dezelfde persoon uit de Overheidskassen tot twintig en dertig duizend gulden per jaar trekt, aan traktementen en pensioenen.

Begin bij de Anti-Revolutionnairen; volg de lijn over Christelijk-Historischen en Roomschen naar de linkerzijde: en overal is hetzelfde euvel. Zelfs in deze tijden, waarin duizenden bekwame mensen naar een kleine werkkring zoeken, benoemt men gepensioneerden en Kamerleden tot burgemeester, etc., en laat anderen ledig gaan.

Toen bij de jongste Algemene Beschouwingen onzerzijds in de Tweede Kamer een motie werd ingediend, om verandering te brengen, kon die motie zelfs niet in behandeling komen, omdat er buiten de Staatk. Gereformeerden geen twee afgevaardigden in de Kamer gevonden werden, die aan ingrijpende verlaging der hoge traktementen en pensioenen en aan beëindiging van cumulatie van betrekkingen wilden medewerken. Daar stonden de Staatkundig Gereformeerden weer alleen. Alleen ook toen zij de schadeloosstelling der Kamerleden op de helft wilden brengen.

Het loon van den werkman moet gekort; maar wee, wie aan het machtig inkomen der hoge heren komt.

Zulk een politiek vindt bij ons scherpe veroordeling. Ons oog is er niet voor gesloten, dat God rijken en armen beiden gemaakt heeft Wij willen de standen niet wegnemen. Maar ons hart gloeit van verontwaardiging tegen degenen, die zich voeden met het vlees van het volk.

De tijd is gekomen, dat een grens gesteld worden moet aan de hoge inkomens, gelijk in Duitsland reeds geschiedde. Gingen de hoge inkomens in aanmerkelijke vermindering vóór, de lager bezoldigden zouden hun korting veel gemakkelijker dragen. Nu echter kweekt men verzet. En dat te meer door de voorstellen die leiden tot verzwaring der lasten.

Wij hopen met kracht tegen deze politiek op de treden, zo lange tijd de Regering de hoge salarissen onaangetast laat. Van boven af beginne ingrijpende bezuiniging".

Tot zover Ds. Kersten's rede. Hoe kan iemand zichzelf zo aan de kaak stellen?

Het is niet nodig, dat wij succes hebben, het is alleen maar nodig, dat wij in alle omstandigheden het goede doen.

Als wij dit doen, belast God zich met de rest. Wij hebben onze taak vervuld en gedaan wat Hij wilde.

Voor de vele blijken van hartelijke belangstelling bij 't overlijden van onze onvergetelijke echtgenote en moeder betuigen wij langs deze weg onze welgemeende dank.

Joh. van Toorn Jr.
Ali.
Johan.

Curaçao 29 Jan. 1940.

Tot onze spijt kunnen wij persoonlijk geen afscheid nemen en zeggen vrienden en bekenden hierbij hartelijk vaarwel en tot ziens.

Dr. en Mevrouw Henriquez.

De bloem van geluk bloeit alleen op de bodem van zelfopoffering en zelf vergeten.

EMMASTAD

SPORTCLUB „ASIENTO"

Tenniscommissie

De Heer Kutch Lojenga is bereid gevonden de taak van den heer Oberg als lid der Tenniscommissie voor Julianadorp over te nemen. Vanaf heden zal dus de heer Kutch Lojenga de belangen der tennisafdeling op Julianadorp behartigen.

Het bestuur.

Voetbal

Zondag 4 Februari a.s. oefenwedstrijd tussen „ASIENTO" en „ATLETICO" op Rio Canario; aanvang 4.15 n.m.

Opstelling „Asiento"

Nieuwkerk
v. Tongerloo v. Noort
Rigaud Oostlander Goedhart
Opschoor Robbert Kroon Dussel de Jong
Res.: Teunisse, Nebbeling, J. de Boer
Scheidsrechter: Tuin.

Hockey.

Maandagmiddag half vijf trainen onder leiding van den heer Bets. Wij rekenen op een flinke opkomst.

Zeilen.

Jollencompetitie

Hedenmiddag zeilwedstrijd tussen
I. de Jong en Keegstra
Morgenmiddag
Donker — T. Wensink
Start 4.40 n.m.

De wedstrijd van Woensdag tussen Jan de Vries en Broer Dussel werd door eerstgenoemde gewonnen.

WIJZIGING TELEFOONGIDS.

Nieuwe aansluiting: Hr. v. Beveren — huis No. 857

Telefoon nummer C. L. Mutsaers gewijzigd van 844 in 860.

Nieuwe aansluitingen.

643 C. P. ten Houten Hotel
684 A. Bakker huis

AEROCLUB „CURACAO"

Het nieuwe toestel van de Aeroclub, de P.J. A.C.C. is deze week te Curaçao gearriveerd.

Het laat zich aanzien dat de montage voor het einde der week gereed zal komen, in welk geval het in de bedoeling ligt het toestel a.s. Zondagmorgen 10.30 officieel in gebruik te nemen.

Teneinde ook deze niet vliegende leden in de gelegenheid te stellen met onze nieuwste aanwinst kennis te maken, hebben enige gebrevetteerde leden aangeboden die Zondagmorgen passagiersvluchten uit te voeren tegen een tarief van ƒ 2.50 per half uur.

Wij twijfelen er niet aan of velen onzer leden zullen van dit aanbod gebruik willen maken. Op Zondagmorgen a.s. dus allen naar Hato.

Het bestuur.

CURACAO.

KATTENMISÈRE.

Een der weinige Curaçaose geneugten bestaat in het stil genieten van de avond op het balcon of in de koraal. Helaas, wordt dit genot herhaaldelijk wreed verstoord door radioklanken, buurtpraatjes, etc.

Over de radioklanken hebben we het al verscheidene keren gehad. Het zau vervelend worden daar steeds weer over te beginnen. We nemen maar aan, dat het Bestuur in deze diligent is.

Buurtpraatjes verbieden lijkt op dictatuur. „Twee mensen of meer mogen toch wel 's avonds na het werk een verpozing zoeken in het bespreken, bekladden, besmeuren, neerhalen, etc., van personen en zaken. Zij mogen toch wel hun best doen van hun hart geen moordkuil te maken. Neen, het zou een schande wezen te eisen, dat er 's avonds buiten de deur niet gesproken mag worden, omdat nu eenmaal een paar dromers, die niets te vertellen weten, van rust willen genieten.

En wat is schreeuwen anders dan een geluidsvolumerijker uitdrukking der gedachten. Is het bovendien niet veel eerlijker zo openlijk iedereen zijn weetje te vertellen, in plaats van het stil geklap binnenkamers.

Neen, buurtpraatjes, al zijn ze ook van luidruchtige aard, kunnen niet verboden worden. Het Bestuur kan in deze niet diligent zijn.

Onder het etcetera is echter een ramp, waarop wij de aandacht der betrokken instanties zouden willen gevestigd zien. De kattenramp.

De binnenstad van Curaçao bezit een uitgebreide en veelkleurige verzameling mannetjes en vrouwtjes poesen.

Van wie ze zijn, is niet na te gaan. Ze zijn er en eisen hun deel van leven. In de voedering wordt voorzien door het verwerken van de diverse spullen, welke de bewoners in de buurt naar buiten slingeren. De poesen werken dus hier samen met de reiniging.

Dat is natuurlijk niet te versmaden en in zover moeten wij het Curaçaos poesengeslacht dankbaar zijn. Doch geeft hun dit nu het recht de avonden en zelfs de nachten der vreedzame burgers te verstoren door een concert met hun ondefinieerbare instrumenten? [illegible] ophoudt wegens gebrek aan stof of ter oorzake van mondkramp. Men slaakt opgewekt een zucht als de laatste radioklank niet meer nadreunt in het gekwelde hoofd.

Eindelijk zal men toch nog een rustig uurtje kunnen genieten. Niets hoor. Daar komen ze aangeslopen, de nachtbrakers. Ze beloeren en bespieden elkaar. Ze sluipen nader over daken en bomen, langs goten en vensters. En nu begint de jazz-band.

Is het verdriet of is het vreugde, wat zich in dit geluid voordoet. Is het haat of liefde, wat hun zo doet muziek maken?

Ten uiterste getergd gooit men met stenen, pantoffels en wat maar bij de hand is, om het muziekcorps uit elkaar te jagen. Het lukt in zover, dat ze verder op gaan, terwijl ze zich krommen van het lachen en met hun staarten ons tergend nawuiven.

Na de verjaging vermeerdert zich het orkest meestal zowel in getalsterkte als ook in het meer hanteren der instrumenten. Helse vervloekingen en barbaarse klankformaties wringen zij uit hun kronkelende lijven.

Nogmaals gegooid en ge-sssst, doch niets helpt. Woedend door de hopeloze strijd om de stilte, trekken we ons terug en gaan we naar bed.

Doch zij volgen ons, gaan voor ons raam zitten en spelen en zingen met het grootste élan de duivelssymphonie.

Van slapen geen sprake; woelen en nog eens woelen [illegible] mogelijk gedachte wreedheidsneigingen komen naar boven. Kattenslachterij op grote schaal en staartenbinderij zijn nog de onschuldigste bedenksels.

Op de duur wint de ntauur het echter, het afgemarteld lichaam en de fel-gepijnigde geest zakken weg in een nerveuse slaap vol van kattendromen.

Is er niets te doen aan al dit gekatter en gekater? Een poes is een poes en de natuur is de natuur. En ieder vogeltje zingt zoals het gebekt is. Doch kan er niets gedaan worden, opdat de zenuwvreter „poes" weder teruggebracht wordt tot haar staat van huisdier. Onze voorvaderen fokten met moeite dit wilde beest tot de zachtaardigste aller huisdieren, tot het schootmeubel onzer opoe's. En wij, zoals met alles, ontaard, laten de poes weder verwilderen en terugkeren tot de staat, waarin zij wordt een kwelling voor ons mensen.

Laten we niet laks zijn, laten we ons aangorden tot de strijd, we met de kattenplaag. Huismoeders, let op uw zaak, merk uw poes, want alle dakloze poesen moeten verdwijnen. De kattenramp moet ophouden. Wij moeten werken aan een beschaafde kattenstand, aan een muziekloze huiskat. Wij zullen onze beloning vinden in het genot van een stille na-avond en een vredige nachtrust.

HUURCOMMISSIE.

Nu ingevolge het besluit van den 20sten Januari 1940 (P. B. 1940 No. 8) de „Huurcommissie-Regeling" is aangevuld zoodat thans ook winkels, magazijnen, tapperijen, koffiehuizen, logementen, societeiten, bierhuizen, ijshuizen, restaurants en kantoren onder deze regeling vallen, maakt de Huurcommissie op Curaçao hierbij bekend dat verhuurders van voornoemde perceelen die tusschen 1 Augustus 1939 en 24 Januari 1940 de huurprijzen dier perceelen hebben verhoogd, hun verzoekschriften tot goedkeuring van die verhoogingen bij den Secretaris der Huurcommissie moeten indienen vóór 24 Februari 1940, tenzij zij onmiddellijk de huurprijzen tot het peil van 1 Augustus 1939 terug brengen.

De Voorzitter der Huurcommissie op Curaçao,
GROOTE.

De Secretaris,
VAN BOVEN.

22

MADURO & CURIEL'S BANK N.V.

Balans op 31 December 1939.

ACTIEF

Kassa	f. 1.219.694.64
Bij de Curaçaosche Bank	500.000.—
	f. 1.719.694.64
Banken & Corespondenten	1.676.577.47
Aandeelen en effecten, met inbegrip van aandeelen in de Aruba Bank, N.V.	2.837.084.56
Gedisconteerde wissels	295.198.39
Obligatien op zicht & op termijn en credieten in rekeningen courant	8.277.788.32
Grondeigendommen	512.106.03
	f. 15.318.499.41

PASSIEF

Maatschappelijk kapitaal		f. 6.000.000.—
Volgestort kapitaal		f. 1.500.000.—
Reserve Fonds		1.500.000.—
Depositos		
in rekeningen courant	f. 2.953.209.61	
met opzeggingstermijn van minstens 30 dagen (inbegrepen Spaarrekeningen)	5.093.995.35	
met opzeggingstermijn van minstens een jaar	4.271.244.45	
		12.318.449.41
		f. 15.318.499.41

AANRIJDING.

In de Bredestraat werd een aldaar op het trottoir lopende vrouw zodanig door een auto aangereden, dat zij ter verpleging in het Sanatorium moest worden opgenomen.

IN DANK ONTVANGEN.

Van de agent der „Manufactures Insurance Company" ontvingen wij het jaaroverzicht en de staat der balans.

Bij het nazien dezer papieren komt men onder de indruk van de belangrijkheid dezer verzekeringsmaatschappij.

Onze beste wensen voor de groei en bloei dezer maatschappij, vooral ook voor haar Curaçaose afdeling.

SOCIALE RECHTVAARDIGHEID VOOR DE KLEURLINGEN.

Bij gelegenheid van de jaarlijkse bijeenkomst van de Vereniging der Katholieke Kleurlingen in de Verenigde Staten, sprak de president van deze vereniging, Dr. Thomas W. Turner tot alle katholieken een ernstig woord over de grote geloofsafval onder de katholieke kleurlingen.

Vooral de jeugd van geslachtenlange katholieke families, verliezen hun geloof en vullen de rijen der communisten en anarchisten. Zowel bij oppervlakkig toezien als bij diepgaand onderzoek komt men tot de conclusie, dat het leven der kleurlingen in Amerika meer dan beklagenswaardig is.

„Zij worden dikwijls minder dan dieren beschouwd en de sociale rechtvaardigheid bestaat ten hunne opzichte niet.

Dr. Turner deed vooral ook een beroep op de bisschoppen en priesters om toch alle krachten in te spannen tot het verkrijgen van meer gerechtigheid voor de kleurlingen. Hij geeft toe, dat de oplossing van het kleurlingenvraagstuk niet ogenblikkelijk zal kunnen worden gegeven, maar hij meent toch van ieder christen te kunnen eisen, dat zij de kleurlingen als hun medemensen gaan beschouwen en hen als zodanig ook behandelen.

De kleurling van heden doet een beroep op de Katholieke Kerk en eist dat deze krachtens haar beginselen de kleurlingen helpt tot het verkrijgen van een menswaardig bestaan even als de overige Amerikaanse burgers.

In antwoord op dit beroep van Dr. Turner kwam een schrijven binnen van Monseigneur Samuel A. Stritch van Milwaukee, welke enige weken geleden benoemd werd tot aartsbisschop van Chicago.

Allereerst bracht hij hulde aan de vereniging voor haar onophoudelijk streven de leden meer en meer te doordringen van de leer en de prak- [illegible] en ze te helpen tegen de sociale onrechtvaardigheden. Hij hoopte, dat de vereniging langzamerhand er in zou slagen de haat en tegenzin, welke zoveel onrecht berokkent aan de kleurlingen, te overwinnen en ook voor hen een menswaardig bestaan te veroveren.

Vervolgens wees de aartsbisschop op de woorden, welke Zijne Heiligheid de Paus neerschreef in Zijn brief aan de Hierarchie der Verenigde Staten: „Wij belijden, dat Wij een bijzondere vaderlijke toegenegenheid bezitten voor de kleurlingen onder u. Deze toegenegenheid is ons zekerlijk door de hemel zelf ingegeven".

„Wanneer de Vader van geheel de Christelijke Kerk onze kleurlingen zulk een bijzondere toegenegenheid toedraagt, dan kan de Christelijke familie niet achterblijven. Het zou een schande zijn, wanneer de christenen de kleurlingen zouden uitsluiten van rechtvaardigheid en liefde; wanneer zij zouden trachten de liefde te begrenzen en ze niet zo wereldomvattend te laten zijn als de uitgestrekte armen van Christus op Calvarië.

Wij bidden, dat uw vereniging moge slagen in haar nobele taak en wij verzekeren U van onze volledige steun.

TWEE FRATERS VERDRONKEN.

Bij het schaatsenrijden op het IJsselmeer bij Medemblik door het ijs gezakt.

Vrijdagmiddag 5 Jan. zijn op het IJsselmeer bij Medemblik twee Fraters die zich op de schaats van de haven uit ver op het IJsselmeer hadden gewaagd, door het ijs gezakt en verdronken. Het ongeluk geschiedde op een eenzame plaats ter hoogte van de vuurtoren van Oude Zeug. Van grote afstand zagen andere schaatsenrijders het ongeluk gebeuren. Een aantal hunner snelde dadelijk te hulp, maar het was niet mogelijk tijdig de drenkeling te bereiken. Vrijdagavond waren de slachtoffers nog niet gevonden.

De omgekomenen zijn de 27-jarige frater H. L. Pijnappels en de 25-jarige frater A. W. van Arkel, beiden verbonden aan het instituut „Sind Radboud" te Medemblik.

Nader vernemen wij, dat Vrijdagavond omstreeks zeven uur een reddingsbrigade, welke ter hulpverlening Medemblik had verlaten, onverrichterzake is teruggekeerd. Door de ingevallen duisternis moesten verdere nasporingen achterwege blijven.

De beide slachtoffers waren Vrijdagmiddag met enige andere fraters gaan schaatsenrijden. Op ongeveer tien kilometers van Medemblik, bij de Oude Zeug, zag een der fraters plotseling een eind vooruit twee zijner medebroeders door het ijs zakken en geheel verdwijnen. Aan redden viel niet te denken, want toen de andere fraters nabij de plek des onheils kwamen, bevonden zij het ijs daar zeer slecht, zodat zij wegens het gevaar van zelf te verongelukken, naar Medemblik terugkeerden.

De ontsteltenis in huis „St. Radboud", evenals in het stadje, was zeer groot.

Op Zaterdag 6 Jan. heeft de reddingsploeg de lijken van beide Fraters gevonden.

ZUSTER REMIGIA.

Donderdag overleed op Rustoord Groot Kwartier de Eerw. Zuster Remigia in de ouderdom van 65 jaren.

Zuster Remigia, geboren te Gemert N.B., was in het 40ste jaar van haar professie in de Congregatie van de Zusters Penitenten Recollectinen van Breda, en sinds 1901 werkzaam op Curaçao, waar zij onafgebroken in de verschillende ziekenhuizen deze congregatie werkzaam was.

God hebbe hare ziel.

R.I.P.

BEKENDMAKINGEN.

Benoeming:

W. W. de la Fuente, tot tijdelijk gouvernements - geneeskundige en werkzaam gesteld op Saba.

G. C. Statius Muller; tot tijdl. schrijver en werkzaam gesteld ten kantore van den Koloniaal-ontvanger.

J. J. Beaujon; tot tijdl. schrijver en werkzaam gesteld op het kantoor van de Kadasterdienst.

Verlof:

D. R. de la Fuente, gouvernements-geneeskundige op Saba; 2 maanden vrijstelling van dienst wegens ziekte.

M. Rosema, chef-monteur bij de Landsradio- en Telefoondienst 2 maanden binnenlands verlof wegens ziekte.

Ismaël Ramirez, Hoofd van de Post voor Draadloze Telegrafie op Bonaire 4 weken vrijstelling van dienst; datum ingang 1 April 1940.

Eervol ontslag aan:

D. R. de la Fuente, gouvernements-geneeskundige op Saba; in aansluiting aan de hem verleende vrijstelling van dienst wegens ziekte.

H. O. Booi, tijdl. schrijver op eigen verzoek.

De Gouvernements Secretaris
Gronemeijer.

TONEELVERENIGING „CURASTI".

De leden van deze Vereniging worden vriendelijk verzocht aanwezig te zijn op de algemene ledenvergadering, Donderdag a.s. om 7.30 p.m.

De Secretaris.

FILM.

„WIFE — HUSBAND — RIVAL"

Roxy

Na een mooi Journaal, waarin o.m. Prinses Juliana een oproep doet voor het Rode Kruis, en een aardig tekenfilmpje, komt bovengenoemde film, die zeker een van de leukste films is van de laatste tijd. Met het berucht driehoek-spel loopt het in deze film nog al los. De „Rival" is hier een beroemde zangeres, die van een echtgenoot, [illegible] plaagd wordt, zelf een prima zanger maakt. Maar ondanks zijn succes blijft hij trouw aan zijn vrouw, ofschoon hij niets van zijn zangers-roem vertelt. De film zit vol van komische verwikkelingen, maar het geval lost zich gunstig op, als zijn vrouw mislukt in haar zangers-carrière en hij een hopeloos-komisch debut maakt in de opera. Dan zeggen zij beiden de kunst vaarwel om voortaan alleen voor elkaar te leven. Een film vol humor van de beste soort. Aanbevolen.

Het geestelijk leven van een groot deel der mensen is een afwisseling van edelmoedige pogingen en laffe inschikkelijkheid. Vandaag is het één en al vurigheid, morgen is het zwakte en lamheid.

WERELD IN VOGELVLUCHT.

NEDERLAND.

Overgenomen uit de Beurs & Nieuwsb.

De Directie van de Nederlandse spoorwegen te Den Haag, bood als geschenk voor Prinses Beatrix een getrouwe reproductie aan van de eerste trein met spoorbaan, stations, etc. Deze reproductie is door het personeel van de Nederlandse spoorwegen vervaardigd.

Tengevolge van een tevoren gemaakte afspraak werden de eerste vijf schaatsenrijders, die aan de elfstedentocht te Leeuwarden deelnamen en de eindstreep passeerden, gezamenlijk tot eerstaankomenden verklaard. Van de ruim drieduizend deelnemers volbrachten 466 de tocht in haar geheel. Hierbij was een vrouw, de 24 jarige Sjoerdje Faber uit Warga.

Officiëel werd verklaard dat waarschijnlijk de buitengewoon dienstplichtige lichting 39-40 tussen 1 Mei en 17 Juni zullen opkomen.

De politie hield te Nijmegen twee mannen aan, die verdacht worden van spionnage. Op een der gearresteerden heeft men een koffer aangetroffen met aantekeningen over de verdedigingswerken.

Tengevolge van sneeuw, vorst en ijsregen werd overal in het land het verkeer ernstig belemmerd.

Uit de Bilt wordt door het Koninklijke meteorologisch instituut gemeld, dat men daar verwacht, dat de vorst zal blijven aanhouden. Men heeft hier te doen met een recordwinter.

SPORT - RUBRIEK

Officiële Mededelingen

van

"De Curaçaose Voetbalbond".

WEDSTRIJD PROGRAMMA

MUNDO — NOBO

VRIENDSCHAPPELIJKE WEDSTRIJDEN.

11 Febr. 1940: A-klasse	R.C.C. 1 — Jong Holland 1 (Oehlers)
11 Febr. 1940: B-klasse	Volcania — Sparta (H. Rog)

De met % aangegeven wedstrijden beginnen om 9 uur v.m.
De met * aangegeven wedstrijden beginnen om 2.30 uur .m. precies.
De andere wedstrijden beginnen om 4 uur n.m. precies.
DUUR VAN ALLE WEDSTRIJDEN 2 × 40 minuten.

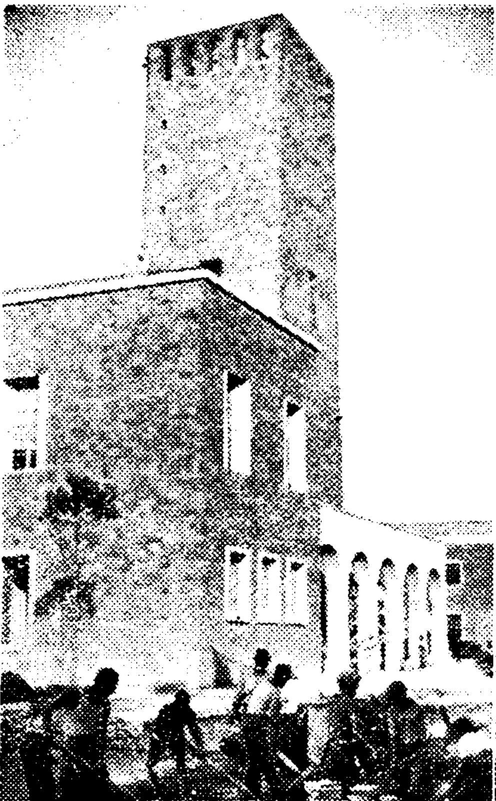
Met het oog op de vroeg invallende duisternis worden de verenigingen vriendelijk verzocht op tijd aanwezig te zijn.

Heren Scheidsrechters worden verzocht tijdig de competitieleider te berichten, ingeval zij verhinderd zijn. Adres competitieleider: E. Palm. Langestraat 78.

INSCHRIJVINGEN: **Hollandia,** H. F. Henskes, C. H. de Koning, L. Landheer.
Arsenal, T. Steenbar, A. O. Martir, R. van Dinter.

De Verenigingen worden er op gewezen dat de Jaarlijkse Algemene Ledenvergadering op Oinsdag 13 Februari e.k. zal plaats vinden.

HET BESTUUR.

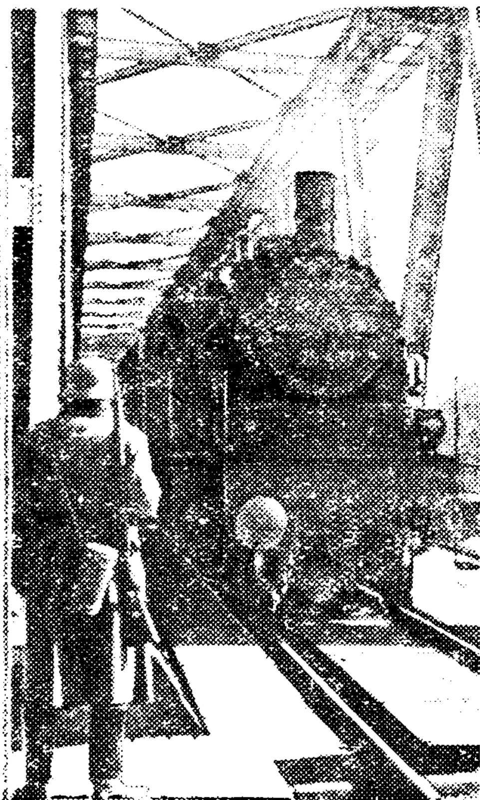
Het stadhuis van Pomezia, Italië. De vijfde stad die door Mussolini werd gesticht in de drooggelegde moerassen in Italië.

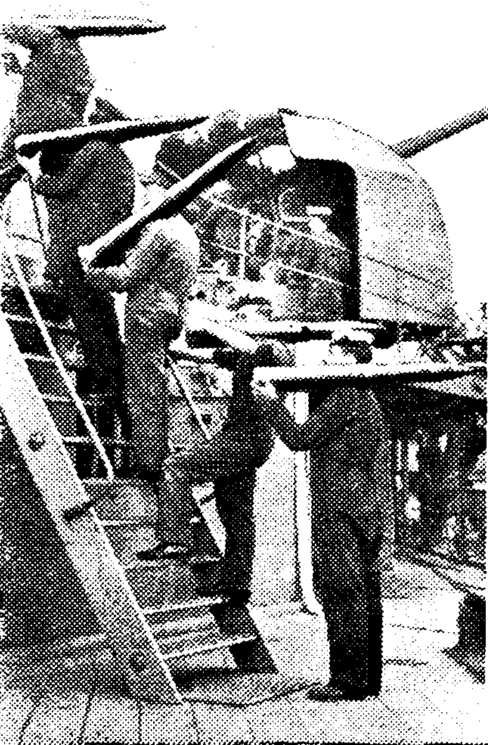
Niettegenstaande radio en telefoon, speelt de hond nog een grote rol in oorlogstijd. Een Zwitserse soldaat bindt een mededeling aan de hals van de hond bij een militaire oefening.

Een Duits spoorwegstation dat door de Fransen was ingenomen aan het Westerfront.

De spoorwegbruggen over de Rijn worden door de Duitsers streng bewaakt

Een Britse oorlogsboot wordt voorzien van amunutie voor zijn vertrek.

Een Sovjet tank in Finland.

ANTHONY FOKKER.

Op 23 December overleed op 49 jarige leeftijd in New York de bekende Nederlandse vliegtuigbouwer, Anthony Herman Gerard Fokker.

Een infectie welke optrad bij een neusoperatie was de oorzaak van dit heengaan van stellig een der geniaalste vliegtuigbouwers der wereld. Al hebben anderen meer van zich doen spreken, Fokker was zeker een der meest oorspronkelijke. Bij zijn verscheiden schreef de Tijd, dat het grootste gedeelte van de korte geschiedenis der luchtvaart beheerst werd door de naam Fokker, en dat het zijn geniale constructies zijn geweest, die het pionierswerk voor het wereldluchtverkeer hebben gedaan, omdat hij in de jaren na de oorlog een verkeersvliegtuig creëerde, dat het reizen over lange afstanden mogelijk maakte met een tot dan toe ongekende graad van comfort en veiligheid voor den passagier. Het is goed, hierop de nadruk te leggen, omdat de opkomst van Fokker's carrière viel in een periode, toen hij slechts oorlogsvliegtuigen bouwde en ook de laatste jaren zijn naam in hoofdzaak genoemd werd in verband met nieuwe typen voor militaire doeleinden.

Waarschijnlijk zal het nageslacht Fokker's naam in één adem noemen met die van de groten uit onze vaderlandse historie. Wij, zijn tijdgenoten, zijn een ogenblik stil geworden bij het bericht van zijn dood. Op negen-en-veertigjarige leeftijd, in de kracht van zijn jaren dus, is hij overleden. Het vaderland gedenkt in hem één van zijn grote pioniers, den Haarlemsen jongen, wien het vliegen in het bloed zat, die een kapitaal verspeelde bij zijn pogen een jeugdillusie tot realiteit te brengen, die een kans kreeg en haar benutte en wien zowel zijn grote capaciteiten als het onontbeerlijk geluk onder de eerste plaatsen, die het luchtruim voor de mensheid veroverden.

Fokker, een naam, die eigenlijk al een legende was, niet het minst om de atmosfeer die rond de meestentijds in het buitenland vertoevenden maar toch altijd Nederlander gebleven vliegtuig-constructeur was gegroeid, maar waar thans nog een hoogbejaarde moeder om rouwt, die heeft geweten, wat omging in het hart en in de geest van dien hoogbegaafden zoon, die niettemin zijn ouders weinig goeds beloofde; hij werd van school gestuurd.

Met zijn zelf geconstrueerd vliegtuig, met zijn „Spin" vloog Fokker boven Haarlem: een dolle waaghals verklaarden zij, die hem kenden en er waren slechts weinigen, die in hem geloofden. Maar enkele jaren later triomfeerde de Duitse Taube's in de eerste luchtoorlog. Immelmann, Bochlike, von Richthofen, Goering, Nolet vochten en triomfeerden met Fokkervliegtuigen. En in de oorlog vestigden meer dan vijftig luchtvaartmaatschappijen over heel de wereld hun naam met vliegmateriaal, dat aan het brein van den genialen Hollander was ontsproten. luchtvaart-pioniers van internationale reputatie als Kingsford Smith met zijn „Southern Cross" vlogen met Fokkermachines. En eindelijk dankte de nationale burgerluchtvaart haar opkomst en grootse ontplooiing aan het genie van dezen Nederlander, die in snel tempo zijn rusteloos ontwikkelde en gestadig verbeterde toestellen leverde, waarvan in het bijzonder de F. VII a de vaderlandse luchtvaart heeft groot gemaakt.

Enkele malen, aldus lezen we in De Tijd, zijn wij persoonlijk met Fokker in contact geweest. Wij herinneren ons een interview, zijn kijk op het vliegveld der toekomst, een visie, zó verstrekkend, dat zij nog altijd slechts ten dele verwezenlijkt werd. Die ontmoetingen met Fokker hadden altoos een eigen sfeer. Men ontkwam nimmer aan de sterke indruk van de genialiteit van dezen mens, aan zijn grote gedachten, zijn brede kijk op de dingen. Hij was een wonderlijk mens, zoals wij hem ons heugen, die ogenschijnlijk onverschilligen man, in wien nochthans een rusteloos zoekende geest leefde, die heel zijn willen en kunnen in dienst stelde van een idee, welke hij ook tot verwezenlijking heeft gebracht.

Te vroeg is zijn levenswerk beëindigd. Midden uit zijn arbeid is hij heengegaan. Maar zijn naam is onvergankelijk verbonden met de prille historie der luchtvaart, met die van Nederland in het bijzonder. Hij heeft als in een visioen de toekomst der luchtvaart gezien; hij heeft slechts de weg mogen wijzen. Zijn stichting het Fokkerfonds, zal nochtans nu en later die weg helpen banen met Nederlandse jeugd en durf en energie, eigenschappen, die ook eenmaal hem, de grote pionier, alle moeilijkheden deden overwinnen.

Anthony Herman Gerard Fokker werd op 6 April 1890 geboren te Kediri in Nederlands Oost-Indië, waar zijn vader koffieplanter was. Tony was zes jaar toen het gezin repatrieerde en zich in Haarlem vestigde, waar de jonge Fokker gedurende zes jaar de schrik van zijn onderwijzers, en gedurende nog een aantal jaren de wanhoop van zijn H.B.S.-leraren was. Hij was niet alleen een slecht leerling, die groter minachting voor elk vak toonde naarmate het verder van de practijk verwijderd was, maar bovendien was hij lastig en ondeugend, waarbij echter terstond zijn vindingrijkheid in 't uitdenken van streken opviel, een vindingrijkheid, die hij verder ontwikkelde op zijn grote zolderkamer, waar hij altijd aan het knutselen was, zelf zijn speelgoed vervaardigde en vaak voor een kind verbluffende resultaten bereikte. Zijn voorliefde voor handenarbeid en techniek was een van de weinige positieve factoren in zijn jeugdig leven, en zijn vriendschap met Frits Cremer, de zoon van den lateren gezant der Nederlanden in Washington, die op „Duin- en Kruidberg" woonde en de eerste in Haarlem was, die een auto bezat, deed hem al vroeg kennis maken met het inwendige van de motor, welke de beide jongelui herhaaldelijk uit elkaar namen en weer in elkaar zetten.

Toen Wilburg Wright naar Frankrijk kwam en meer bijzonderheden over de eerste vliegtuigen bekend werden, kreeg de jonge Fokker het te pakken en in zijn werkplaats op zolder bouwde hij tijden lang niets dan vliegtuigmodellen, terwijl hij zijn vader tevergeefs smeekte, naar Frankrijk te mogen gaan om vliegen te leren. Deze kans kreeg hij niet, doch wel stemde zijn vader er in toe, dat hij de H.B.S. te Haarlem verliet om naar het Technicum in Bingen te gaan, dat toenmaals de naam had een technische opleiding te geven, die het dichtst bij de practijk stond. Nauwelijks in Duitsland aangekomen, hoorde Fokker, dat er te Salbach bij Mainz een school voor automonteurs was, die een cursus voor vliegtuigbouw had geopend. Door zeer sterk de nadruk te leggen op de auto-techniek en te zwijgen over de vliegtuigbouw, kreeg Fokker van zijn vader verlof zich als leerling van deze school te laten inschrijven inplaats van naar Bingen te gaan. De leraren aan de luchtvaartcursus wisten nauwelijks meer van vliegtuigbouw dan Fokker zelf, die door het bouwen van modellen al een een zekere ervaring had. Het voordeel van de cursus was voor hem echter, dat hij er gereedschap leerde gebruiken en daadwerkelijk meehielp aan het bouwen van een vliegtuig, dat echter bij de eerste vlucht, bestuurd door den instructeur der school, die, zoals bleek, zelf niet kon vliegen, in stukken ging.

Eerste toestel in 1910.

Dat betekende het einde van de school, doch Fokker werd door een Duits officier aan de middelen geholpen om zelf een machine te bouwen. In 1910 kwam dit eerste toestel gereed volgens een geheel oorspronkelijk denkbeeld. Fokker had geen roer en ailerons aangebracht, doch bestuurde zijn toestel door het veranderen van de invalshoek der vleugels, terwijl het zwaartepunt zodanig lag, dat het toestel een zeer grote dwarsstabiliteit kreeg, een systeem waardoor zijn eerste machine stabieler en veiliger vloog dan alle andere toestellen in die dagen, doch dat hij later verliet, toen hij inzag, dat daardoor de wendbaarheid uiterst gering was.

Van 1910—1914 waren het zeer moeilijke jaren voor Fokker. Hij leerde zich zelf met zijn eigen machine vliegen, haalde zijn brevet en voorzag voor een deel in de kosten zijner verdere experimenten door het geven van vliegdemonstraties. Want van Mainz was hij verhuisd naar het vliegveld Johannisthal bij Berlijn, het centrum van aviatiek in Duitsland, waar zijn vreemde machine aanvankelijk was uitgelachen, doch vanwaar weldra zijn reputatie zich begon te verbreiden.

Een moment, dat hem de grootste voldoening schonk, beleefde hij te Haarlem toen hij daar op Koninginnedag de eerste vliegdemonstratie gaf en werd gehuldigd en toegejuichd in de stad, waar zo velen nog slechts een paar jaar te voren van mening waren, dat er van hem nooit iets zou terecht komen.

Belangrijk was deze gebeurtenis vooral, omdat zij zijn vader moed gaf, hem financieel te steunen bij zijn verdere plannen, en financiële steun had Fokker, ondanks zijn groeiende reputatie, nog geruime tijd nodig, ook toen in 1914 de oorlog uitbrak en hij eindelijk zijn eerste opdrachten voor het Duitse leger kreeg, want om deze te kunnen uitvoeren moest hij een fabriek inrichten, waarvoor veel geld nodig was, wat hij uit Holland kreeg.

In Schwerin kwam de fabriek tot stand, waar Fokker zijn eerste legervliegtuigen bouwde en daarbij voor het eerste gelaste buizen voor rompconstructie toepaste, een systeem dat tot in de huidige dagen karakteristiek voor de meeste typen Fokkervliegtuigen is gebleven.

Twee belangrijke vondsten vestigden definitief het succes van Fokker. De eerste was het gesynchroniseerde machinegeweer, een denkbeeld dat hij in 48 uur practisch verwezenlijkte, door het afvuren van de mitrailleur te doen geschieden door de motor, waardoor de projectielen door de schroefbaan konden worden geschoten,, zonder de schroefbladen te raken. Voor het eerst kon een vliegtuig recht vooruit schieten en kon de vlieger eenvoudig op zijn doel richten door de neus van zijn toestel daarop te richten.

De tweede en in wezen belangrijker uitvinding van Fokker was die van de stijven, geheel vrijdragende vleugel, de „cantilever wing", een nouten constructie van binten en leggers, die nog steeds in al zijn niet metalen vliegtuigen wordt toegepast.

Terwijl de eerste uitvinding terstond een reusachtig succes werd, dat Fokker in persoonlijk contact men den Duitsen Kroonprins bracht en zijn roem bij de geallieerden vestigde, stonden de deskundigen uiterst wantrouwend tegenover de vrijdragende vleugel, die zover afweek van alle tot dan toe bekende constructies, waarvan de vleugels altijd met draden verspannen of met stijlen gestut waren. Bovendien werd door de concurrerende Duitse firma's op allerlei wijzen geïntrigeerd tegen den „Hollander", die weigerde zich Duits te laten naturaliseren, maar tenslotte toch triomfeerde toen de Duitse oorlogsvliegers overwinning na overwinning behaalden met zijn jachtvliegtuigen D 7, dat weldra door de concurrerende fabrieken in licentie moest worden gebouwd.

Fabriek te Amsterdam.

Toen na de oorlog als gevolg van de bepalingen van het verdrag van Versailles Fokker zijn Duitse fabrieken moest liquideren, beging hij de ongelooflijke stoutmoedigheid, een groot aantal machines, alsmede bijna de gehele inventaris van zijn fabrieken, die aan de geallieerden moesten worden uitgeleverd, onder de ogen van de geallieerden, Duitse en Nederlandse autoriteiten bij treinladingen tegelijk naar Nederland te smokkelen. Deze goederen vormden het begin van de N.V. Nederlandse vliegtuigenfabriek, die hij te Amsterdam oprichtte en aan de overkant van het IJ op het terrein van de juist met zoveel succes gehouden luchtvaarttentoonstelling E.L.T.A., die georganiseerd was door den toenmaligen luitenant-vlieger A. Plesman, grondlegger van de K.L.M., die Fokker zijn eerste kans gaf als constructeur van verkeersvliegtuigen door hem de bouw van een machine voor het passagiersvervoer naar Londen, de eerste luchtlijn der K.L.M., op te dragen. Zo ontstonden de F. 2 voor vier passagiers en de F. 3.

Fokker's grote succes als bouwer van verskeersvliegtuigen begon echter met de aan acht personen plaats biedende F. 7a, het eenmotorige toestel, waarmee Van der Hoop in 1924 voor 't eerste naar Indië vloog, en waaruit Fokker later de driemotorige F. 7b afleidde, machines, die op schier alle luchtlijnen ter wereld jaren lang dienst hebben gedaan en bij oudere vliegers nu nog gelden als het summum van wat aan stabiliteit en veiligheid ooit in de vliegtuigbouw is bereikt. Later kwamen de F. 8, de F. 12 en de F. 18, alle afgeleid van hetzelfde beginsel, de F. 20, de zgn. „Zilvermeeuw", en de F. 22 en F. 36, volgens een nieuwe formule gebouwde grote verkeersvliegtuigen, waarmee Fokker de eerste was, die viermotorige machines op de markt bracht. Inmiddels had hij zich in Amerika gevestigd, waar zijn toestellen in licentie gebouwd werden en waar hij grote belangen kreeg in de Amerikaanse vliegtuigindustrie, die eveneens nieuwe wegen zocht en zich snel ontwikkelde. Het geheel metalen vliegtuig deed zijn intrede en Douglas lanceerde zijn DC.2, waarvan Fokker de licentie voor Europa kreeg. Zijn Europees bedrijf was echter nog geheel op de houtconstructie ingesteld en het geheel metalen vliegtuig veroverde de wereldmarkt.

Juist in het afgelopen jaar is echter de grote reorganisatie der Nederlandse Vliegtuigenfabriek tot stand gekomen, waardoor deze thans beschikt over een volledige outillage voor de bouw van geheel metalen vliegtuigen, en juist dezer dagen is een overeenkomst getekend tussen Fokker en de K.L.M., waarbij de Nederlandse Vliegtuigenfabriek opdracht krijgt voor de bouw van een nieuw verkeersvliegtuig, de F. 24, waarmee Fokker weer op de markt der verkeersvliegtuigen.

Niet dat hij de afgelopen jaren heeft stilgezeten. Een belangrijke plaats bleef hij innemen als constructeur van militaire vliegtuigen. Hij bouwde de verkenners C. 5, C. 6 en C. 10, de jagers D. 16 en D. 17, en wekte in de laatste jaren weer de belangstelling van de gehele luchtvaartwereld met de D. 21, de luchtkruiser T. 5, het gevechtsvliegtuig G. 1, dat de sensatie van de Parijse Luchtvaartsalon 1936 werd, de D. 23, die met zijn twee in tandem gebouwde motoren een geheel nieuwe formule op het gebied van jachtvliegtuigen is, de voor Indië gebouwde T. 9, het eerste geheel metalen toestel van de Fokker, alle machines van de modernste soort.

De Vliegende Hollander.

Hoewel Fokker, die meestentijds in Amerika vertoefde, al deze typen niet zelf construeerde, zoals in de aanvang het geval was, toch bleef hij door zijn persoonlijkheid en zijn ervaring een grote invloed op de ontwerpen houden. Hij inspireerde de ontwerpers, gaf practische aanwijzingen, bracht kleine wijzigingen aan, die grote verbeteringen bleken en drukte op alles, wat zijn fabriek verliet, het stempel zijner persoonlijkheid. Op deze merkwaardige persoonlijkheid, hard en nooit terugdeinzend voor moeilijkheden, die niettemin een zo fascinerende invloed had op zijn naaste medewerkers, krijgt men een goede kijk uit zijn in 1931 verschenen autobiografie „De vliegende Hollander", een naam, die herinneringen wekt aan de stoere Hollandse zeelieden uit de zeventiende eeuw, waarmee het karakter van Fokker in zoveel opzichten overeenstemming toonde.

